

BOJAN BALETIĆ

ISTRAŽIVANJE PARTICIPATIVNOG POTENCIJALA GRAĐANA U PLANIRANJU JAVNOG PROSTORA GRADA ZAGREBA

KRISTINA CAREVA, RENE LISAC, TOMISLAV PLETENAC, JANA VUKIĆ

INVESTIGATING THE PARTICIPATORY POTENTIAL OF THE CITIZENS IN PUBLIC URBAN SPACE PLANNING IN ZAGREB

KRISTINA CAREVA, RENE LISAC, TOMISLAV PLETENAC, JANA VUKIĆ

The publication entitled *Investigating the Participatory Potential of the Citizens in Public Urban Space Planning in Zagreb* provides information about the initiative *City Acupuncture* and its methodological approach. It presents the first stage of the project *Zagreb for me* based on an interdisciplinary survey of the citizens' opinions about public spaces in Zagreb whose revitalization and improvement would considerably raise the quality of life. The publication shows that participatory activities are not simple. They require social skills, a great deal of tolerance and patience, a democratic dialogue and especially time which is undesirable nowadays in the context of developers' dotted planning of the city. It is precisely for this reason that this publication is indispensable for students in all fields dealing with problems and development of cities. It is also a reminder for the professionals involved in planning processes that the voice of the citizens cannot be reduced to formal commentaries on planning documentation but has to be included from the very start in planning process.

Publikacija *Istraživanje participativnog potencijala građana u planiranju javnog prostora grada Zagreba* nastala je temeljem aktivnosti grupe arhitekata, sociologa i antropologa okupljenih u inicijativi *Akupunktura grada* na projektu *Zagreb za mene*. *Zagreb za mene*, projekt urbane revitalizacije javnih gradskih prostora, pokrenuli su Društvo arhitekata Zagreba u suradnji s Gradom Zagrebom i Katedrom za urbanizam, prostorno planiranje i pejzažnu arhitekturu Arhitektonskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Na projektu se intenzivno radilo tijekom 2014. i 2015. godine na više mjesta u cijelom prostoru grada sa željom da se revitaliziraju već postojeći prostori susretanja u gradu, koji ne funkcioniraju na najbolji način ili su potpuno zapušteni. Cilj je projekta bio analizirati nekoliko takvih lokacija i provesti arhitektonsko-urbanističke natječaje za one koji su kroz analizu i komunikaciju s građanima prepoznate kao najvažnije. Nažalost, nakon uspješno obavljene etape analize i sudjelovanja građana u prepoznavanju potreba i definiranju lokacija za natječaj, etapa odabira lokacija i raspisa natječaja, koju je trebao provesti Grad, nije obavljena. Nadamo se da za to još postoji zelja u Gradu.

Ova nas publikacija, dakle, upoznaje s inicijativom *Akupunktura grada* i njezinim metodološkim pristupom. Provoditelji su inicijative: dr.sc. Kristina Careva i dr.sc. Rene Lisac s Arhi-

tektorskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, te dr.sc. Tomislav Pletenac i dr.sc. Jana Vukić s Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. U publikaciji je predstavljena prva etapa rada na projektu *Zagreb za mene*, u sklopu koje je provedeno interdisciplinarno istraživanje mišljenja građana, tijekom kojeg su prikupljeni i valorizirani podatci o javnim prostorima u gradu Zagrebu kojih bi obnova i/ili uređenje značajno podigli kvalitetu života.

Publikacija je podijeljena u dva dijela. Prvi dio publikacije opisuje istraživanje što je provedeno u četiri etape: priprema materijala i informiranje građana o projektu, prikupljanje podataka o javnom gradskom prostoru, strukturiranje dobivenih podataka, indeksiranje i interpretiranje rezultata. Drugi dio publikacije predstavlja rezultate vrjednovanja lokacija i katalog odabranih lokacija u Zagrebu. Nakon što je početnih 211 lokacija bilo svedeno na 187 i razvrstano u tri skupine (lokacije od lokalnog dosega, od kvartovskog dosega i od gradskog značenja), u katalogu je predstavljena 51 odabrana lokacija.

Vrijednost je ove publikacije višestruka. Ona reafirmira participativne metode u planiranju i projektiranju koje su bile važne u sedamdesetim godinama prošloga stoljeća. Metodološki unaprjeđuje participativni proces i definira moguću ulogu građana u današnjem procesu donošenja odluka. Kroz iskustvo pro-

Društvo arhitekata Zagreb
Sveučilište u Zagrebu, Arhitektonski fakultet
Zagreb, 2018.

Str. 86, ilustrirano, u boji, hrvatski
[27,5/19 cm, digitalno izdanje]

Recenzenti: Bojan Baletić, Ognjen Čaldarović
Lektura: Zrinka Breglec
Dizajn: Sesnic&Turković

ISBN 978-953-7939-06-9 [AF]
ISBN 978-953-8042-42-3 [DAZ]
CIP 000997294 [NSK Zagreb]

jekta *Zagreb za mene* potvrđuje njihov interes i potencijal u davanju prijedloga kad se osjećaju stvarno pozvani, a ne manipulirani. Ona potvrđuje da raspolazemo participativnim instrumentarijem koji se u kontekstu današnjih zahtjeva za društvenom uključenosti pojavljuje kao pretpostavka svakog EU projekta u obliku pojmova *co-design*, *co-production* itd. Nažalost, primjeri stvarne participacije i dijaloga u Gradu Zagrebu rijetki su i češće svjedočimo protestima građana u nastojanju da obrane svoje lokalne interese ili pojedine zajedničke gradske prostore (Cvjetni trg, Trg žrtava fašizma itd.).

Publikacija svjedoči da participativne aktivnosti nisu jednostavne, zahtijevaju socijalne vještine, visok stupanj tolerancije i strpljenja, demokratičan dijalog i, osobito, vrijeme, što u današnjim uvjetima točkastoga *developer-skog* planiranja grada nije poželjno. Upravo je zato ova publikacija nužno stivo za studente onih struka koje se bave problemima i razvojem gradova. Podsjetnik je i profesionalcima koji sudjeluju u procesima planiranja da glas građana ne može biti sveden na formalne primjedbe na plansku dokumentaciju, već mora biti prisutan na početku planerskog procesa. Trebala bi biti i važan priručnik političkim strukturama da vide kako se trebaju razvijati politike, posebno prostorne, na dobrobit citave zajednice.